

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2614
Ημερομ. Κατάθεσης: 13/12/2020

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α' ΑΘΗΝΩΝ

13 Δεκεμβρίου 2020

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς

Την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ.Νίκη Κεραμέως

Θέμα: « Αδιόριστοι εκπαιδευτικοί με ειδικευση στη Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση »

Κυρία Υπουργέ,

Στις 07.12.2020 οι Εκπαιδευτικοί με ειδικευση στην Διαπολιτισμική Αγωγή - Εκπαίδευση σας υπέβαλαν υπόμνημα με το οποίο υπογραμμίζουν τις ποσοτικές και ποιοτικές ελλείψεις στην παρεχόμενη από την Πολιτεία εκπαίδευση σε παιδιά μεταναστών - προσφύγων αλλά και σε ενήλικες μετανάστες - πρόσφυγες. Οι ελλείψεις αυτές συνίστανται ιδίως στην απουσία ειδικών δομών εκπαίδευσης, που θα απευθύνονται αποκλειστικά σε μετανάστες - πρόσφυγες και στον ανεπαρκή αριθμό εκπαιδευτικού προσωπικού με σχετική εμπειρία και κατάλληλες δεξιότητες, αφού σύμφωνα με το συνήθως συμβαίνον, την εκπαίδευση αυτής της ιδιαίτερης ομάδας μαθητών αναλαμβάνουν εκπαιδευτικοί δίχως την απαραίτητη εξειδίκευση και επιμόρφωση, αλλά και εμπειρία.

Ειδικότερο, το περιεχόμενο του υπομνήματος έχει ως εξής: *«ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ*

Υπ' όφιν της Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, κας Ζαχαράκη

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Θέμα: ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Αξιότιμη κα. Υπουργέ,

Αξιότιμη κα Υφυπουργέ,

Τα τελευταία χρόνια η Χώρα μας, στο πλαίσιο των διεθνών της δεσμεύσεων και του ανθρωπιστικού πνεύματος που διέπει την πολιτική και κοινωνική της παράδοση, αποτέλεσε προορισμό για έναν πολύ μεγάλο αριθμό μεταναστών και προσφύγων, μεταξύ των οποίων και πολλών ανηλίκων, σε τέτοιο, δε, βαθμό που πλέον η ανάγκη για τη σταδιακή και ομαλή ενσωμάτωση των παιδιών αυτών στην ελληνική κοινωνία και στην ελληνική πραγματικότητα έχει καταστεί επιτακτική.

Καταλυτικό ρόλο στην ενσωμάτωση αυτή και την ομαλή τους ένταξη στην ελληνική κοινωνία και κουλτούρα διαδραματίζει η εκπαίδευση και η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Ενώ οι αριθμοί των μεταναστευτικών ροών έχουν δείξει φθίνουσα τάση τόσο το 2016 όσο και το 2017, κυρίως λόγω της Συμφωνίας ΕΕ- Τουρκίας για τους πρόσφυγες τον Μάρτιο το 2016, η Ελλάδα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις στη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης.

Συγκεκριμένα, 62.300 άτομα φιλοξενούνται επί του παρόντος στη χώρα, ανάμεσά τους 20.300 παιδιά. Εξάλλου, όπως γνωρίζετε, ένα πλέγμα διατάξεων κανόνων υπερνομοθετικής ισχύος, το οποίο συνθέτουν το Σύνταγμά μας (ιδίως τα άρθρα 2, 5, 16 αυτού κ.ά.), η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) (ιδίως το άρθρο 2 του ΠΠΠ), ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου καθώς και πλήθος οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάγουν την εκπαίδευση σε θεμελιώδες ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα καθιερώνοντας ταυτόχρονα την υποχρέωση της

Πολιτείας να διασφαλίσει με θετικές ενέργειες της την καθολική και ανεμπόδιστη πρόσβαση και απόλαυση αυτού.

Ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 θεσμοθετήθηκε το πλαίσιο κοινών απαιτήσεων για τον προσδιορισμό των πολιτών τρίτων χωρών ή των απάτριδων που χρήζουν όντως διεθνούς προστασίας στην ΕΕ, είτε ως πρόσφυγες είτε ως δικαιούχοι επικουρικής προστασίας και διασφαλίστηκε περαιτέρω ότι αυτά τα άτομα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ελάχιστο επίπεδο παροχών και δικαιωμάτων σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Συγκεκριμένα, σχετικά με την πρόσβαση των ανωτέρω μαθητών στην εκπαίδευση με την ανωτέρω Οδηγία προβλέφθηκε ρητά η υποχρέωση ίσης μεταχείρισης των τελευταίων με τους υπηκόους της χώρας για τους ανήλικους και με τους νομίμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών για τους ενήλικες. **Εντούτοις, παρά την ρητή πρόβλεψη του της υπ' αριθμ. 2011/95/ΕΕ Οδηγίας ότι οι νέοι κανόνες που περιλαμβάνονται στην έπρεπε να θεσπιστούν στις χώρες της ΕΕ το αργότερο έως τις 21 Δεκεμβρίου 2013, η Ελλάδα επί μια ολόκληρη εξαετία δεν συμμορφωνόταν με τις επιταγές αναγκαστικού δικαίου της εν λόγω Οδηγίας με αποτέλεσμα οι μαθητές των κατηγοριών αυτών να βρίσκονται εκτός των εκπαιδευτικών διαδικασιών με ανυπολόγιστες συνέπειες για την ομαλή τους ένταξη στους κόλπους της ελληνικής κοινωνίας.**

Πολύ πρόσφατα δε, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας. ψηφίστηκε επιτέλους ο ν. 4636/2019 «Περί διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις».

Επισημαίνουμε ότι η ερμηνεία και εφαρμογή του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου τελεί σε συμφωνία τόσο με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε από το συναφές Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967, όσο και με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις προστασίας

των δικαιωμάτων του ανθρώπου που έχουν επικυρωθεί από την Ελλάδα. Σημειωτέον ότι η ανωτέρω Οδηγία αναθεώρησε και αντικατέστησε την παλαιότερη υπ' αριθμ. 2004/83/ΕΚ Οδηγία, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμφωνία του νέου πλαισίου με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ) και να αποτραπούν οι μελλοντικές καταδίκες για παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων από τα κράτη- μέλη της Ε.Ε στο μέλλον.

Ειδικότερα, αναφορικά με τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, στο άρ. 28 του ν. 4636/2019, προβλέφθηκε ότι: «1. Κάθε ανήλικος στον οποίο έχει χορηγηθεί καθεστώς διεθνούς προστασίας, υποχρεούται να εντάσσεται στις μονάδες παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος με τους όρους που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες. Σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης αυτής επιβάλλονται σε βάρος των ενηλίκων μελών της οικογένειας του ανήλικου, οι κατά τις κείμενες διατάξεις, κυρώσεις που προβλέπονται και για τους Έλληνες πολίτες», 2. Η πρόσβαση στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα και σε προγράμματα περαιτέρω κατάρτισης ή επιμόρφωσης επιτρέπεται στους ενήλικες δικαιούχους διεθνούς προστασίας με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους νομίμως διαμένοντες στην Ελλάδα υπηκόους τρίτων χωρών».

Αντίστοιχες ρυθμίσεις θεσμοθετήθηκαν με το άρ. 51 και 52 του ίδιου νόμου

σχετικά και με τους αιτούντες άσυλο: «1. Οι ανήλικοι αιτούντες και τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων κατά την παραμονή τους στη χώρα υποχρεούνται να εντάσσονται σε μονάδες παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος. Οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να παράσχουν τα αναγκαία και επαρκή μέσα για την υποστήριξη και διευκόλυνση της σχετικής διαδικασίας. Η ένταξη γίνεται υπό προϋποθέσεις, ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες και με διευκολύνσεις, ως προς την εγγραφή σε περίπτωση δυσχερειών υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών και για όσο χρονικό διάστημα δεν εκτελείται μέτρο απομάκρυνσης, που εκκρεμεί κατά των ιδίων ή των γονέων τους. Απώλεια του δικαιώματος παρακολούθησης του εκπαιδευτικού προγράμματος της

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δεν επέρχεται αποκλειστικά και μόνο λόγω ενηλικίωσης των ανωτέρω αιτούντων.

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής της παρούσας παραγράφου,

2. Η ένταξη στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα λαμβάνει χώρα το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της ταυτοποίησης του ανήλικου. Εάν οι ανήλικοι αιτούντες και τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων δεν συμμορφώνονται προς την υποχρέωση της παραγράφου 1 και δεν εγγράφονται ή δεν παρακολουθούν τα αντίστοιχα σχολικά μαθήματα, επειδή δεν επιθυμούν να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα, οι υλικές συνθήκες υποδοχής περιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 57 και περαιτέρω, επιβάλλονται σε βάρος των ενήλικων μελών της οικογένειας του ανήλικου, οι προβλεπόμενες για τους Έλληνες πολίτες διοικητικές κυρώσεις.

3. Για τη διευκόλυνση της ένταξης στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα, προσωρινές εκπαιδευτικές δράσεις, στο πλαίσιο της άτυπης εκπαίδευσης, μπορούν να παρέχονται μεταξύ άλλων και εντός των κέντρων φιλοξενίας. Οι δράσεις αυτές δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την τυπική εκπαίδευση».

Ωστόσο, ενώ η θεσμοθέτηση του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου έστω και μετά από την πολυετή αυτή χρονική καθυστέρηση, κινείται σε θετική γενικά κατεύθυνση, η παρεχόμενη από τα κράτη-μέλη εκπαίδευση δεν αρκεί να φέρεται ότι παρέχεται με προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες, αλλά η ίση μεταχείριση που αυτές επιδιώκουν οφείλει να διασφαλίζεται όχι μόνο σε θεωρητικό επίπεδο αλλά εν τοις πράγμασι, προκειμένου οι ρυθμίσεις αυτές να μην κατασταθούν κενό γράμμα. Το τελευταίο δε θα διασφαλιστεί μόνο με την θέσπιση ειδικότερου πλαισίου το οποίο θα εξειδικεύει και θα βελτιώνει την ποιότητα του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου στους ανήλικους μετανάστες και στους πρόσφυγες, προκειμένου να εξασφαλίζεται η πραγματική ισότητα των τελευταίων με τους Έλληνες μαθητές.

Περαιτέρω, οι ανωτέρω ποσοτικές και ποιοτικές ελλείψεις στην παρεχόμενη από την Πολιτεία εκπαίδευση σε παιδιά μεταναστών-προσφύγων έχουν διαπιστωθεί, από διεθνείς και εγχώριους φορείς, μεταξύ των οποίων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, ο

Συνήγορος του Πολίτη, ο Συνήγορος του Παιδιού κ.ά.. Οι ελλείψεις αυτές συνίστανται ιδίως στην απουσία ειδικών δομών εκπαίδευσης, που θα απευθύνονται αποκλειστικά σε μετανάστες - πρόσφυγες και στον ανεπαρκή αριθμό εκπαιδευτικού προσωπικού με σχετική εμπειρία και κατάλληλες δεξιότητες, αφού σύμφωνα με το συνήθως συμβαίνουν, την εκπαίδευση αυτής της ιδιαίτερης ομάδας μαθητών αναλαμβάνουν εκπαιδευτικοί δίχως την απαραίτητη εμπειρία, εξειδίκευση και επιμόρφωση, με αποτέλεσμα οι εν λόγω μαθητές να μην τογχάνουν της ισότιμης και εξειδικευμένης μεταχείρισης σε σχέση με τους έλληνες μαθητές και τελικά να δυσκολεύονται δραματικά να ανταπεξέλθουν στις σχολικές απαιτήσεις, καθόσον δεν λαμβάνουν τα απαιτούμενα προς τούτο εφόδια.

Εν προκειμένω, οι αιτούντες τογχάνουμε εκπαιδευτικοί με εξειδίκευση στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης-ξένης γλώσσας, οι οποίοι έχουμε ολοκληρώσει σχετικές μεταπτυχιακές σπουδές ή έχουμε παρακολουθήσει πολώρα επιμορφωτικά σεμινάρια πάνω στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο, ή έχουμε αποκτήσει παράλληλα με τα ανωτέρω προσόντα ΚΑΙ προϋπηρεσία στο γνωστικό αντικείμενο της Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης Η διδασκαλία τέτοιων ομάδων, εκτός από το υψηλό και ειδικευμένο γνωστικό επίπεδο απαιτεί και σύνολο παιδαγωγικών δεξιοτήτων ώστε οι μαθητές να νιώθουν άνετα να συμμετάσχουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος ικανότητες, που μόνο με την με τις εξειδικευμένες γνώσεις των ειδικών καθηγητών μπορούν να αποκτηθούν. Επομένως, όλοι εμείς αποτελούμε το πλέον κατάλληλο προσωπικό για να διδάξει την ιδιαίτερη ομάδα των μεταναστών- προσφύγων. Παρ' όλα αυτά, ενόψει της απουσίας αφενός επαρκών ειδικών δομών εκπαίδευσης, αφετέρου ειδικού τρόπου επιλογής του εκπαιδευτικού προσωπικού που θα διδάξει την ομάδα αυτή, παραμένουμε - παρά τα αυξημένα προσόντα μας - άνεργοι (!)

Επειδή, το Υπουργείο σας φαίνεται ότι αναγνωρίζει την ανάγκη άμεσης επίλυσης του εν λόγω ζητήματος, όπως προκύπτει από την δημιουργία αυτόνομων

Διαπολιτισμικών Σχολείων αλλά και την σύσταση ειδικών όπως οι Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφυγόπαιδων (ΔΥΕΠ) και οι Τάξεις Υποδοχής - Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ).

Επειδή, περαιτέρω, σε πρόσφατη συνάντηση της Υπουργού με εκπροσώπους της UNICEF, του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), συζητήθηκαν αναλυτικά οι πολιτικές υποδοχής και ένταξης μαθητών-παιδιών προσφύγων και μεταναστών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα (13/10/2020).

Επειδή, η παροχή του εκπαιδευτικού έργου από πιο εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό θα οδηγήσει με βεβαιότητα στην βελτίωση της ποιότητας και της αναποτελεσματικότητάς του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος.

Επειδή, τα ανωτέρω υπογραμμίζει και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (UNHCR, 2019) αναφέροντας ότι η στελέχωση τάξεων υποδοχής παιδιών προσφύγων με κατάλληλα καταρτισμένους εκπαιδευτικούς οδηγεί σε επιτάχυνση της σχολικής προόδου και της κοινωνικής ένταξής τους.

Επειδή, για το ζήτημα της ορθής και αποτελεσματικής εκπαίδευσης των μεταναστών και προσφύγων έχουν ενδιαφερθεί πολλοί εκπρόσωποι του ελληνικού Κοινοβουλίου οι οποίοι μάλιστα έχουν καταθέσει σχετικές Ερωτήσεις στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου (βλ. ενδεικτικά την με ΑΠ 1420/4.11.2020 Ερώτηση της βουλευτή κας Μ. Απατζίδη).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΖΗΤΑΜΕ

1. Την ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη θεσμοθέτηση μιας διακριτής διαδικασίας απορρόφησης μας, στα πρότυπα της υπ' αριθμ. 3ΕΑ/2019 Προκήρυξης του ΑΣΕΠ (που αφορούσε στον διορισμό/πρόσληψη εκπαιδευτικών με εξειδίκευση στην

Ειδική Αγωγή), με αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών κάθε προγράμματος, διακριτού εκπαιδευτικού κλάδου και συναφών ειδικοτήτων.

2. Την κατάρτιση Μητρώου Εξεταστών Πιστοποίησης Ελληνομάθειας και την κατοχύρωση των επαγγελματικών μας δικαιωμάτων. Μητρώου Εξεταστών Πιστοποίησης Ελληνομάθειας

3. Την τοποθέτησή μας ως αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών με δυνατότητα μόνιμου διορισμού μας σε ήδη υπάρχουσες ή μελλοντικές δομές της Α/θμιας και Β/θμιας (π.χ. ΔΥΕΠ) καθώς και της Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης (π.χ. Δημόσια ΙΕΚ, Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας κλπ.), σε Διαπολιτισμικά και Μειονοτικά Σχολεία κατά προτεραιότητα, καθώς και σε κάθε άλλο δημόσιο, ελληνικό ή ευρωπαϊκό φορέα που υλοποιεί αντίστοιχα προγράμματα (π.χ. Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο).

4. Την αναγνώριση προϋπηρεσίας ΜΟΝΟ πάνω στο γνωστικό αντικείμενο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και μάλιστα ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΤΥΠΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, με απαραίτητη προϋπόθεση να συντρέχει παράλληλα και η ύπαρξη ενός υποχρεωτικού τυπικού προσόντος (σεμιναρίου ή μεταπτυχιακού) στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση.

5. Την εύρυθμη λειτουργία των εκπαιδευτικών δομών Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΔΥΕΠ και Τμήματα Υποδοχής - ΖΕΠ) από την αρχή της σχολικής χρονιάς.

6. Την λειτουργία των ΔΥΕΠ των Νηπιαγωγείων σε όμορες σχολικές μονάδες και όχι εντός των camps για λόγους ασφαλείας και για συμπερίληψη των μαθητών στην εκπαιδευτική πραγματικότητα.

7. Την αναβάθμιση ωραρίου εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικοτήτων σε πλήρες ωράριο από μειωμένο.

Αθήνα, 7.12.2020

Οι εκπαιδευτικοί με ειδικευση στην Διαπολιτισμική Αγωγή – Εκπαίδευση»

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάσθε,

1. Προτίθεστε να επιλύσετε το ζήτημα της αποτελεσματικής εκπαίδευσης των μεταναστών και προσφύγων σε ειδικές δομές εκπαίδευσης από εξειδικευμένο προσωπικό, που θα έχει επιλεγεί μετά από ειδική διαδικασία;
2. Ειδικότερα, σε ποιες ενέργειες προτίθεστε να προβείτε, και πότε, για τη λήψη των μέτρων που αιτούνται με το ανωτέρω υπόμνημα οι εκπαιδευτικοί;

Η αρωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Βουλευτής Α' Αθηνών, Μέρα25